

برنامه درسی و آموزش سواد رسانه ای: از درس مجزا تا محیط یادگیری کل نگر

مرنضی کرمی

دانشیار مطالعات برنامه درسی و آموزش دانشگاه فردوسی مشهد

چکیده

امروزه با پیچیده تر شدن جوامع ضرورت یادگیری شایستگی های محوری گوناگون بیش از پیش مشهود است. انواع سواد، انواع مهارت های تفکر، شایستگی های درون و میان فردی از مهمترین آنهاست. از نظام های آموزشی انتظار می رود این شایستگی هایی در نظام برنامه درسی خود گنجانده و پرورش آنها در سرلوحه کار خود قرار دهند. سواد رسانه ای به معنای توانایی دسترسی، تحلیل و ارزیابی اطلاعات مختلف یکی از مهمترین آنها می باشد چرا که وجه ممیزه زندگی امروز احاطه شدن آن با رسانه های گوناگون به ویژه تاثیر پذیرفتن از اینترنت است. با توجه به نتایج پژوهش های متعدد بنظر می رسد در ضرورت آموزش سواد رسانه ای تردیدی نیست و سوال اصلی چگونگی پرورش آن است؟ در این راستا در مدارس با توجه به اهمیت بحث سواد رسانه ای و نقش آن در کاهش آسیب های اجتماعی نوپدید، طی دو سال گذشته واحد درسی تحت عنوان تفکر و سواد رسانه ای در برنامه درسی متوسطه دوم قرار گرفته است. با در نظر گرفتن اینکه اهداف سواد رسانه ای درسه بخش شناختی (تجزیه تحلیل پیام)، نگرشی (انتخاب رسانه مناسب برای برقراری ارتباط) و مهارتی (تولید پیام به شکل های مختلف) قرار می گیرد، آموزش سواد رسانه ای به عنوان یک شایستگی در حیطه یادگیری پیچیده مطرح می شود. یادگیری پیچیده به دنبال یکپارچه سازی دانش، مهارت ها، و نگرش ها؛ هماهنگی مهارت های تشکیل دهنده متفاوت به لحاظ کیفی؛ و انتقال آنچه فراگرفته می شود به زندگی روزانه یا محیط کار می باشد. در این مقاله سعی شده است نخست به نقد وضعیت موجود برنامه درسی و آموزش سواد رسانه ای مبتنی بر درسی که بدین منظور در پایه دهم پیش بینی شده است پرداخته شود. بخش بخش سازی، تجزیه گرایی، پاراکس انتقال به عنوان اصلی ترین چالش های وضعیت موجود شناسایی شده است و در ادامه به تشریح راه کار بدیل برای این مهم مبتنی بر رویکرد طراحی محیط های یادگیری کل نگر پرداخته شده است. مبتنی بر این رویکرد یکپارچه سازی این شایستگی در دروس مختلف، دادن اولویت به طراحی تجارب اصیل، مبتنی کردن آموزش بر تکالیف یادگیری، فراهم کردن شرایط سنجش اصیل و پویا از مهمترین تغییراتی است که بایستی مورد توجه قرار گیرد.

واژگان کلیدی: سواد رسانه ای، برنامه درسی مبتنی بر شایستگی، رویکرد کل نگر، آموزش تکلیف محور